

a főiskolai tanszemélyzet létszámát illte, a fentiekben vázolt keretek mellett alig volna különbség a két intézmény között. Ellenben a hallgatók létszámát illetőleg szinte biztosra vehető, hogy a szegedi műegyetem igen hamar lényegesen tehermentesítene a budapestit (ami a tudományegyetemtől nem volna várható), és maga hamar a legnépesebb főiskolák sorába emelkednék. Ugyanis a tudományegyetemeknek különösen jogi és bölcsészeti szakosztályai társadalmi viszonyaink között csakis ott tudnak hamar benépesedni, ahol a város a tanuló ifjúságnak joggyakorlonki vagy korrepetitori minőségben kellő mellékfoglalkozást, keresetet nyújthat. Vidéki városainak ily módon aránylag csak kevés hallgatót tudnak ellátni. Ellenben a műegyetemi hallgatóságnak sokkal nagyobb főiskolai elfoglaltsága miatt már eleve arra kell berendezkedni, hogy csak igen korlátozott mértékben, sőt tulnyomólag egyáltalán nem vállalhat ily mellékfoglalkozásokat. Ez a fontos szempont tehát a műegyetem benépesítésénél csak igen alárendelt szereppel bír, ezzel szemben annál fontosabb az, hogy Szegeden a hallgatók ellátása jóval olcsóbban eszközölhető, mint Budapesten, annyi erkölcsi kísértésnek nincsenek is kitéve, mint a fővárosban és ez bizonyára döntő befolyással lesz számos szülő elhatározására, ha választania kell Budapest és Szeged között.

A közvetlen anyagi előny tehát körülbelül ugyanakkorának látszik, akár egyetem, akár műegyetemet nyerne városunk. Az a távolabbi eshetőség pedig, hogy a szegedi műegyetem a helybeli és környékbeli ifjak törekvését modern technikai irányba terelné és az anyagilag tehetősebbek részéről újabb iparvállalatok létesülését tenné remélhetővé, szintén komoly megfontolásra méltó.

Egyet mindenesetre szintén figyelembe kell vennünk és ez az, hogy egy műegyetem létesülése Szegednek városias fejlődésére talán intenzivebb hatást gyakorolna, — mint a tudományegyetem. Annak a városnak, mely a hazai városi mérnököket is képző műegyetemnek hajlékot nyújt, a városrendezési és városfejlesztési technika szempontjából is példát kell mutatnia. Feltöltés, utrendezés, csatornázás, közvilágítás, vizellátás, téli kikötő, vasuti pályaudvarok, köztisztaság a mai állapothoz képest fokozottabb gondot — és talán fokozottabb költséget is igényelnének. A szegedi műegyetem a mai nemzetközi kultúrelét szokásaihoz képest időközönként találkozó helye lenne a kiváló bel- és külföldi műszaki szakerőknek — és ezeknek oly várost kell bemutatnunk, mely maga is, épen technikai szempontból, minden tekintetben kifogástalan. Nem hiszem azonban, hogy ezt hátránynak tekintene Szeged közönsége; hiszen az intenzív városfejlesztéssel bizonyára számot vetett a tudományegyetem kérdésével kapcsolatban is.

Mindennapos jelenség, hogy risszindulatu külföldi rágalmozóink igazságtalan ráfogásokkal kisebbiteni igyekeznek hazánk kultúráját. Mily könnyen térhetnek ezek felett napirendre, ha Magyarország is minél több kiváló tudóssal, művészzel, technikussal volna képviselve a népek tanácsában. Erre pedig megvan a mód: alkalmat kell adni a hazai tehetségeknek a fejlődésre. Ebben látom az új főiskolák legfőbb hivatását.

Azt hiszem, hogy a szegedi műegyetem városunk részéről is teljes támogatásra és rokonszenvre méltó.

Leleplezések a színház és a színügyi bizottság körül.

(Saját tudósítónktól.) Ezen a címen cikket közölt a „Délmagyarország“ pénteki száma, amelyre vonatkozólag a következők közlését kéri *Szmollény Nándor*:

Tisztelt Szerkesztő ur!

B. lapjának tegnapi számában, „Leleplezések a színház és a színügyi bizottság körül“ c. cikkelyben foglaltak helyreigazítására legyen szabad a következőket kijelentnem, melyek egyuttal válaszul is szolgálnak a tek. szerkesztő ur által a cikkely végén fölített kérdésekre:

Az említett napon L. D. dr. urral valóban beszélgettem a „Bánkbán“ előadása alkalmával a nagy magyar író két főalakja: Bánkbán (Almássy Endre) és Melinda (Harsányi Margit) ábrázolásának részére, kizárólag Katona József szellemének dicsőítését célzó ovációjáról, mely akkor érlelődött meg bennem, amikor Bánkbán előadásra kitűzetett. Ezt — épen úgy mint tavaly, egyenest L. D. dr. ur fölkérésére rendeztem a Juhász-pár, meg Csiky László jubileumát, — mint nagyon régi páholybérlnök tenni teljesen jogom van, de ebbeli ténykedésemet nem szoktam és nem is lehet a színügyi bizottsággal semmiféle korellációba hozni. Most se tettem, a jövőben sem teszem. Aki ennek ellenkezőjét állítja, az az ismert tényekkel szemben mond valótlanúságot. Az ellesett beszélgetés alkalmával is a színügyi bizottságot nem is említettem. Abban a tekintetben teljesen osztom a tek. szerkesztő ur felfogását, hogy a színügyi biz. bíráló ülése előtt ne legyenek ovációk, — míg ellenben a Bánkbán ovációnak semmi köze ehez, mert hisz ez nem az igazgatónak, hanem első sorban Katona szellemének s csak másodsorban Almássy Endrének a kiváló drámai színésznek szól. Harsányi Margit pedig tudvalevőleg csak egy évre van Szegedre szerződve s így a Bánkbán ovációnak nincs prejudikáló tendenciája a bizottság bírálatára.

Színházellenesnek azért tartom a négy nap alatti két ováció közül a november 16-dikét, mert a közönség figyelmét a nagy magyar író klasszikusnak ismert darabjától elterelvé, amit pedig bizonyára a tek. szerk. ur

Egy gyáva asszony.)

Irta *Pap Mariska*.

Mikor a két kis aranyhaju Kapolyai bárókisasszony közül az idősebbiket, aki még a tizenhetedik évét sem töltötte be egészen, a diszes és rideg családi sirboltban elhelyezték örök pihenésre, a temetésen jelenvolt ismerősök legtöbbje meghatott és sajnálkozó pillantásokat vetett a fiatalabbik bárókisasszonyra, aki csöndes sirással kapaszkodott az édes anyja karjaiba, mert nagyon valószínűnek tartották, hogy ez az édes, gyöngé, törekeny kis baba egy pár év alatt követni fogja a nénjét erre a szomorú helyre. Mindenki tudta, hogy a két leány apja is mellbetegségben halt meg, nagyon fiatalon, alig négy évi házasság után, ősi dominiumain és bárói koronáján kívül ezt a lassan öltő, szomorú betegségét is örökségül hagyva aranyhaju kis leányainak. És a kis leány, az ő nagy, lázban égő fekete szemével és finom, törekeny alakjával csakugyan úgy nézett ki szép, üde, viruló édesanyja mellett, mint az a kis gyöngé, fehér tavaszi pillangó, amelynek egy kisebb szélroham is elég, hogy elpusztítsa...

Hanem a kis báróné éppen nem szándékozott meghalni azért, hogy olyan márványfehér arcocskája és nem mindennapi

szépségű szeme volt. Az édes mamája pedig, aki mélységes rajongással csüngött gyermekén, később csodálatos gyöngédséggel és gondoskodással annyira tudta vinni a dolgot, hogy mikor a kis leány hosszú ruhát kapott és ünnepiesen nagy leányává avatódott, már egy leheletnyi gyenge rózsaszín is vegyült az arca eddigi fehérségére... A rokonok és ismerősök persze őszintén csodálkoztak a dolgon, aztán napirendre tértek fölötte és kijelentették, hogy a kis Alice talán mégsem fog meghalni.

Akkor aztán valami nagyon váratlan és nagyon különös dolog jött közbe... A báróné, aki férje halála óta annyira nem törődött férfiakkal, hogy érdemesnek sem tartotta egygyel is foglalkozni közülük, szerelmes lett. Szerelmes lett, még csak nem is úgy, ahogy a mai romlott véru, hisztérikus, kételkedő asszonyok szoktak szerelmesek lenni, a szerelmi históriákkal érdekes anyagot szolgáltatva a lélektani analízissel oly szívesen foglalkozó ifjú novellistáknak, hanem becsületesen, mélyen, igazán és oly fiatalos rajongással, mintha most is 17 év tavasza mosolyogna a sötét szemében és a viruló ajka körül.

A férfi sem volt azokból való, akik közül a századvégi novellahősöket szokták válogatni. A jellemének különben most csak az volt a fővonása, hogy esze nélkül imádtá az asszonyt, aki úgy kivált azok közül az asszonyok közül, akiket eddig ismert, mint va-

lami szép friss, fehér rózsza, a fakó, vagy rikitó színü, émelyítő illatu, divatos virágok közül. Különben maguk sem tudták, hogyan történt a dolog, csak egyszer azon vették észre magukat, hogy Balázs Dénes, aki nem volt senki és semmi, akinek nem volt senkije és semmije, még csak hitvány nemesi előneve és ötágu koronája sem, akinek az egyedüli dicsősége abból állott, hogy figyelemre méltó tehetségnek tartották írói körökben, mindennapos látogató lett a Kapolyai bárók hatalmas, ősi kastélyában... És az asszony — egy Kapolyai báró özvegye — ott várta mindennap a terrazon olyan ragyogó, boldog arccal, mint egy szerelmes süldőleány és olyan szerelmes önfeledtséggel nyújtotta eléje mindig a kezét, hogy abból az egy kézszorításból is sokat magyarázhatott volna valaki, ha látja. De nem látta senki, csak éppen a kis bárókisasszony.

A kis bárókisasszony... Akin akkor már mégis kiütött az apjától öröklött pusztító betegség... Lassan kezdődött, nagyon lassan, talán észre sem vette senki... Először a leheletnyi rózsaszín tűnt el csak az arcáról, aztán csöndesen, alig észrevehetően fogyott, csak az aranyos haja és a fekete szeme nőtt meg még nagyobbra... Csak az volt a különös a dologban, hogy betegsége körülbelül akkor kezdődött, mikor Balázs kezdett hozzájuk járni. Különben véletlenség is lehetett az egész, hisz az emberek nem szoktak szerelmeben meghalni és nagyon okos és sza-

*) A nemrégiben elhunyt fiatal írónő első nyilvánosan megjelent tárcája.